

De rechtszaal van het leven

Preek over Psalm 140:13

Te lezen: Psalm 140 en Romeinen 8:28-39

Zuilen, 11 augustus 1974

‘Waaraan heb ik dit verdiend?’ Er is wel geen mens die deze vraag nooit stelt.

Een vader roept zijn 18-jarige zoon toe: Waaraan heb ik dit verdiend?!

Je hebt van mij mogen studeren wat je wilde. Ik heb altijd mijn best gedaan om je te begrijpen. Van mijn overuren heb ik je bromfiets betaald. En nu wil je het huis uit. Je breekt je studie af om met een onbenullig baantje van de hand in de tand te leven. Is dit nu het loon voor al mijn zorg en liefde?!

Waaraan heb ik dit verdiend?! Een man in de kracht van zijn leven kijkt naar de rollen verband die zijn gehavende benen verbergen en naar de flessen- en slangenstellage aan zijn ziekenhuisbed. Verkeersslachtoffer. Buiten zijn schuld. Overmacht. Noodlot.

Waaraan heb ik dit verdiend?!

Steeds weer stellen we ons die vraag. Vaak is hij niet eens bedoeld als een vraag waarop een antwoord verwacht wordt.

Geen vraagteken met een deemoedig afwachtend kopje. Maar een stijl uitroepteken. Een van verontwaardiging kaarsrechte gespierde arm naar de hemel. Een arm die boven eindigt in een gebalde vuist. Een van verontwaardiging dik aangezet uitroepteken.

Waaraan heb ik dit verdiend?!

Deze vraag klinkt niet alleen aan ziekenhuisbedden. Het zijn niet alleen teleurgestelde ouders die hem stellen. Hoeveel vakantiegangers zullen het deze zomer hebben uitgeroepen, wanneer ze ’s morgens wéér gewekt werden door de regen op het tentdoek: Waaraan heb ik het verdiend?! Na een jaar van hard werken komt een mens toch wel iets anders toe!

Waaraan heb ik dit verdiend?!

Wanneer ik deze vraag hoor en mijn ogen sluit, zie ik een rechtszaal.

De officier van justitie roept een getuige op. Deze legt zijn verklaring af: Ik herken de verdachte als de man die dinsdag 16 juli 1974 ’s avonds om half negen door de Hoofdstraat liep. Haastig en gespannen kijkend. Zijn rechterhand hield hij onder zijn regenjas tegen de borst gedrukt, alsof hij iets kostbaars moest beschermen.

De officier van justitie maakt van deze getuigenverklaring ogenblikkelijk een belastbare verklaring. Tezelfdertijd werd in een zijstraat van de Hoofdstraat mevr. A. neergeslagen en beroofd van een handtas met geld en sieraden.

Dan springt de verdachte op uit zijn beklagdenbank: Waaraan heb ik dit verdiend?! Ik was juist op weg om mevr. A. te helpen! Toen ik in de Hoofdstraat liep hoorde ik in een zijstraat gillen. Ik ging kijken en zag nog juist een schim wegsnellen. Mevr. A. lag op de grond. Ik rende de Hoofdstraat weer in op weg naar het huis van dokter X. Al rennende kreeg ik kramp in mijn hartstreek....

Hoe vaak voelen we ons als deze verdachte. Het leven is één grote rechtszaak. En de rechtszaal zit vol gemene aanklagers en valse getuigen. Het leven is één grote rechtszaak. Inderdaad. Daarvan kun je in de bijbel lezen.

Het leven, de geschiedenis van de wereld, is één grote rechtszaak. En het zijn vooral christenen die in de beklagdenbank zitten.

Aan deze gedachte moeten we in het zogenaamde christelijke westen wel even wennen: Het zijn Gods kinderen die in de beklagdenbank zitten! Christenen achter het ijzeren gordijn hebben hier in 1974 meer weet van dan wij. Christenen ten tijde van de brand van Rome onder keizer Nero hadden dat beter door dan wij: Het leven is een rechtszaak en de christenen zitten in de beklagdenbank.

In het vanmorgen gelezen gedeelte uit Romeinen 8 leidt Paulus ons de rechtszaal van het leven binnen. In de beklagdenbank zitten Gods kinderen. God is rechter. Voor het overige is de rechtszaal voornamelijk gevuld met aanklagers en getuigen à charge. Ze dragen vreemde namen, die aanklagers en getuigen. Ze heten: Verdrukking, Benauwdheid, Honger, Zwaard. En verder: Dood, Machten, Heden, Toekomst, Hoogte, Diepte.

Een hoogst merkwaardig stel, deze aanklagers en getuigen. Het zijn stuk voor stuk omstandigheden en gebeurtenissen uit het leven. En machten uit de natuur en de politiek. Maar al die stomme omstandigheden en lotgevallen en krachten hebben een stem gekregen. Ze kunnen spreken. Hierbij vergeleken is het wonder van de sprekende ezel van Bileam maar kinderspel!

Daar heb je aanklager Dood met zijn hulpje getuige Ziekte. Magere Hein richt het woord tot alle christenen in de beklagdenbank: Eens kom ik jullie allen halen. Dat weten jullie drommels goed. En daarom beschuldig ik jullie van een oneerlijke opvoeding van jullie kinderen! Waarom houden jullie je kinderen voor de gek met verhalen over een eeuwig leven en een opstanding uit de dood? Met die vrome verhalen onthouden jullie je kinderen een nuchtere en eerlijke kijk op het leven. Dood is dood!

Getuige Ziekte heeft het gemunt op een Veluws boertje dat aan de gevolgen van kinderverlamming lijdt. Voor deze gelegenheid trekt getuige Ziekte zijn gezicht in een vroom christelijke plooi: Er gebeurt in het leven niets zó maar, broeder! Je ziekte is ongetwijfeld een straf van God. Heb je al ontdekt voor welke zonde God je hiermee heeft gestraft?

Het boertje wordt onder deze woorden nog kleiner en hulpelozer dan hij als gevolg van zijn ziekte al is.

Dan staat een hele groep aanklagers op. 'Machten' heten ze. Je hebt ze in soorten: De macht van het geld. De macht van kennis. Politieke macht. De macht van eerzucht. De macht van wapens.

Al deze machten vormen een koor dat een spotlied zingt op de gemeente van Jezus

Christus. Een spotlied dat tegelijk een snijdende aanklacht is: Wat bidden jullie voor presidenten en ministers? Wat vragen jullie God om vrede op aarde? Wat preken jullie eerlijkheid en zachtmoedigheid? Jullie verdoen je kostbare tijd met God. Wij, de machten van geld en eerzucht, maken de dienst uit. Niemand kan tegen ons op. Zelfs in een democratisch stelsel zijn we niet te beteugelen. Leer je les uit het Watergateschandaal! Wie brachten in 1972 president Nixon aan de macht? Verstandige mensen die eerlijk konden kiezen? Welneen! De macht van geld. Eerzucht. Leugen. Toneelspel voor de tv-camera. Jullie denken dat met Nixons aftreden de waarheid toch gewonnen heeft? Wees wijzer. Van één beerput van macht is de deksel opgelicht. Maar hoeveel zijn met succes voor altijd verzegeld?

De machten klagen Gods kinderen aan: Jullie spelen het spel verkeerd. Wanneer jullie iets willen bereiken moeten jullie niet wedden op die zwakkeling van een gekruisigde Jezus, maar op ons. Speel mee in het spel der machten: Zorg voor politieke invloed als je vrede wilt bereiken. Zorg dat je aandelen in Shell hebt als je door de crisis heen wilt komen. Zorg dat je wapens te bieden hebt wanneer je een volk vrijheid wilt schenken.

Plotseling krijgt de kalender een stem. Heden en Toekomst richten het woord tot een christelijke ouderpaar: Nu Jan zijn studie heeft afgebroken ziet zijn toekomst er niet best uit! Wat moet er van Annie worden, wanneer ze volgende week trouwt met die slappeling van een vent? Tegelijk begint het verleden hen aan te klagen: Hebben ze bij de opvoeding soms fouten gemaakt? Ze hebben het altijd goed met hun kinderen voorgehad. Ze hebben voor hen gebeden. Ze hebben zich veel voor hun kinderen ontzegd. Ze hebben altijd voor hun ideeën open gestaan. Ze hebben hen altijd willen begrijpen.... Maar zouden ze ondanks dit alles in het verleden geen onherstelbare fouten hebben gemaakt?

Verleden, heden en toekomst klagen hen aan.

De volgende wonderlijke sprekers nemen het woord in de rechtszaal van het leven. Paulus noemt hen "Hoogten" en "Diepten". Hoogten en Diepten. Dat zijn de afmetingen van het heelal. Dat zijn de peilloos diepe geheimen van de sterrenwereld. Het mensenlot staat in de sterren geschreven, zeggen ze. In deze hoogten en diepten kun je het mensenleven van dag tot dag narekenen, zeggen ze.

Hoogten en Diepten richten hun aanklacht tegen de man in het ziekenhuisbed. In zijn pijn en angst probeert hij voortdurend beschuldigende stemmen tot zwijgen te brengen: Hij heeft geen verkeersovertreding begaan. Hij heeft niet te hard gereden. Hij weet zijn leven in Gods hand. Of zou het waar wezen wat de mensen zeggen, dat je sterrenbeeld soms verkeerd staat? Je zou er bijgelovig van worden! Is hem dit overkomen omdat hij nooit zijn horoscoop las?? Het is alsof de duistere machten van het heelal hem met ziekenhuisbed en al in het beklagdenhoekje rijden....

Dan neemt Paulus het woord. Hij roept het door de rechtszaal van het leven: Wie zal uitverkorenen Gods beschuldigen? God is het die rechtvaardigt. Wie zal veroordelen? Paulus daagt al die aanklagers en getuigen uit: Christus, de gestorvene en opgestane, die aan Gods rechterhand zit, pleit voor ons. Hij is onze advocaat. Wat hebben jullie nog in te brengen?

Wie van jullie is in staat ons te scheiden van zijn vrijsprekende liefde? Wie van jullie kan ons in deze rechtszaak in ons hemd zetten? Wie van jullie kan ons alleen doen staan met onze schuld en onze gebreken? Zodat we beschaamd zonder weerwoord staan?

Kunnen jullie ons scheiden van advocaat Christus: Dood? Machten? Zwaard? Verleden, heden en toekomst? De hoogten en diepten van de sterrenwereld?

Dan gebeurt het wonder:

Ze zwijgen, al die aanklagers en getuigen. In de beklaagdenbank heffen ze hun hoofden op: De christenen die van oneerlijke opvoeding werden beschuldigd omdat ze hun kinderen niet leerden dat dood heel gewoon doos is.

Toen de naam van de opgestane Christus in de rechtszaal viel, stakte het requisitoir van aanklager Dood.

Hij kijkt verbaasd op en strekt voor het eerst sinds lange tijd zijn rug: Het Veluwse boertje dat aan kinderverlamming lijdt. De ziekte is onmachtig hem verder te kwellen. Christus is voor al zijn zonden gestorven. Geen kinderverlamming die hem nu nog schuld kan aanpraten.

Er komt een zegenvierende glimlach op hun gezicht. Zij die om Christus' wil er voor kozen in 's levensstrijd de zwakken te zijn:

Die in de carrièrejacht op kantoor weigerden naar boven te likken en naar beneden te trappen,

Die weigerden in die burenruzie het principe 'oog om oog, tand om tand' te hanteren, Die voor zwakke idealisten werden uitgemaakt omdat ze als christenen weigerden de wapens te dragen.

Ze voelen zich met Christus méér dan overwinnaar. De machten van geld en invloed en wapens zwijgen wanneer Christus' naam valt.

Ze halen opgelucht adem, de ouders die zich door de levensloop van hun kinderen aangeklaagd voelden. Ze zullen zeker bij de opvoeding fouten hebben gemaakt. Maar dat calculeert God in. Hij doet zijn werk met onvolkomen mensenwerk. Wanneer ouders bij de opvoeding van hun kinderen oprecht en niet eigenwijs Gods wil zoeken en in zijn liefde handelen, kan die opvoeding nooit reden tot aanklacht zijn.

Eindelijk zwijgen de beschuldigende stemmen in zijn koortsig hoofd. Dat verkeersongeluk is en blijft een raadsel. Maar het is niet zijn sterrenbeeld dat hem in het ziekenhuis heeft gebracht. Want de geheimzinnige hoogten en diepten van het heelal vermogen niets, wanneer de mens in Gods hand is.

Een vraag: Gaat u ook zo met opgeheven hoofd door het leven? Als een mens die in de storm van aanklachten en beschuldigingen fier door de rechtszaal van het leven kan lopen omdat hij zeker is van zijn vrijspraak?

Als een mens die in alle raadsels en tegenslagen van het leven roddelende kennissen

de mond kan snoeren met: Ik ben er zeker van dat niets mij kan scheiden van de liefde van Christus?

Bent u zo aan Christus overgegeven, Hem zo toegedaan dat niets of niemand u van Hem kan scheiden? Zodat zijn zaak uw zaak is. Zijn vrijspraak uw vrijspraak is? Zijn overwinning op de machten van deze wereld uw overwinning is?

Maar waar heb ik dit alles aan verdiend?

Paulus geeft het antwoord: God doet al die ziekten en tegenslagen en aanklachten medewerken ten goede.

‘God doet alle dingen meewerken ten goede voor hen die God liefhebben’.

We moeten oppassen met dit geweldige bijbelwoord. Dit woord is geen Haarlemmerolie. Het is geen christelijke pleister die zich snel en gemakkelijk op alle wonden laat plakken.

Wat is het goede waartoe ziekte, dood, verdrukking, een verkeersongeluk, kunnen meewerken? Dit goede is, zegt Paulus, de gelijkvormigheid aan het beeld van Christus.

Zoals Christus tot de opstanding kwam, zo moeten ook wij tot ons Pasen komen:

Door verdrukking, verwerping, pijn, aanvechting en dood heen.

Wat heeft Jezus vaak reden gehad om uit te roepen: Waar heb ik het aan verdiend? In het paleis van de hogepriester waar Hij vals werd beschuldigd. Voor Pilatus, toen het volk riep: Kruisigt Hem. Op Golgotha. Maar Hij zweeg.

Met Pasen werd Jezus door zijn vader vrijgesproken. Hij wekte Hem op uit de dood.

De opstanding heeft ook deze kant, dat God zijn zoon in het gelijk stelde: Mijn zoon, het leven dat je leidde was goed, de dingen die je zei en die je deed waren goed.

Waarvan de mensen je ook beschuldigden.

Zoals Jezus tot de vrijspraak kwam, zo ook u en ik.

Het lijden, de praatjes van mensen over u vanwege uw lijden, werken hierin ten goede mee, dat ze u gelijkvormig maken aan Jezus Christus!

Gelijkvormig aan Hem in zijn verwerping, in zijn staat van beschuldigd zijn.

En gelijkvormig aan Hem in zijn vrijspraak. Wanneer u zult ingaan tot het vrije leven.

Amen.